

Streszczenie

Niniejsza rozprawa ma na celu zbadanie postaw językowych studentów polskich uczelni, którzy specjalizują się w dziedzinach niezwiązanych z lingwistyką, wobec brytyjskich i amerykańskich akcentów języka angielskiego. Celem przeprowadzonych badań było zidentyfikowanie preferencji akcentów w ramach kognitywnej, afektywnej i konatywnej struktury postawy językowej. Dodatkowo, badanie miało na celu zbadanie doświadczeń uczestników z językami obcymi, ze szczególnym uwzględnieniem języka angielskiego, w tym aktywności takich jak oglądanie telewizji (w tym platform streamingowych), nauka języków obcych, pobyty w krajach anglojęzycznych oraz inne wysiłki zmierzające do poprawy umiejętności języka angielskiego. Badanie miało na celu ustalenie, czy te doświadczenia korelują z postawami wobec akcentów języka angielskiego, przy uwzględnieniu czynników takich jak używanie akcentu w podręcznikach i zainteresowanie kulturą popularną.

Respondenci mieli za zadanie ocenić cztery osoby mówiące w języku angielskim, z których każda reprezentowała odrębne akcenty języka angielskiego: standardowy brytyjski, standardowy amerykański, regionalny brytyjski i regionalny amerykański. Nagrania czterech próbek zostały starannie przygotowane przy wykorzystaniu zróżnicowanego podejścia metodologicznego: techniki werbalnej (verbal-guise) i techniki maskowania (matched-guise). Dane do badania zebrano za pomocą kwestionariuszy. Badanie ankietowe służyło podwójnemu celowi: zbieraniu informacji dotyczących danych demograficznych respondentów i ich doświadczeń z językiem angielskim oraz odpowiedzi dotyczących postaw językowych. Dane były analizowane pod kątem ilościowym, jak i jakościowym, z uwzględnieniem analizy sentymentu.

Wyniki tego badania umożliwiają nakreślenie współczesnego socjolingwistycznego statusu języka angielskiego w Polsce. Angielski wyłania się jako najpopularniejszy język obcy w Polsce, z umiarkowanym zadowoleniem z poziomu jego biegłości wyrażonym przez użytkowników. Respondenci preferują programy telewizyjne z amerykańskimi akcentami, zaś w podręcznikach do nauki angielskiego w nagraniach audio i video przoduje odmiana standardowego brytyjskiego angielskiego.

Podczas gdy użytkownik standardowego brytyjskiego angielskiego jest postrzegany jako uprzejmy, bogaty, spokojny i wykształcony, osoba posługująca się regionalnym brytyjskim akcentem jest postrzegana jako mniej godna zaufania i mniej schludna w porównaniu z

pozostałymi osobami, ale nadal sympatyczna. Użytkownik regionalnego amerykańskiego angielskiego kojarzony jest z osobą radosną. Jednakże, użytkownik standardowego amerykańskiego akcentu jest odbierany jako nieuprzejmy, niemile widziany, pozbawiony radości oraz ogólnie niezbyt lubiany. Dodatkowo, analiza sentymentu komentarzy wskazuje na kontrast między bardziej pozytywną percepcją standardowego brytyjskiego angielskiego a bardziej negatywnym sentymentem wobec regionalnego brytyjskiego angielskiego.

Badanie również pozwala zauważyć rozbieżności między postawami implikowanymi a deklarowanymi. Podczas gdy uczestnicy preferują standardowy brytyjski angielski, gdy prezentowany jest wyłącznie materiał dźwiękowy, zapytani o to wprost, wyrażają preferencję dla akcentów amerykańskich, być może pod wpływem ekspozycji na kulturę amerykańską.

Należy jednak podkreślić, że niektórzy polscy użytkownicy języka angielskiego mogą nie zdawać sobie sprawy z różnic między akcentami angielskimi albo różnice między brytyjskimi a amerykańskimi akcentami są dla nich zbyt subtelne podczas słuchania materiałów audio.

Badanie wyraźnie wskazuje na znaczącą rolę edukacji formalnej w kształtowaniu postaw językowych. Pomimo ekspozycji na kulturę amerykańską, preferencje w kierunku brytyjskiego angielskiego są zgodne z ekspozycją na akcenty brytyjskie w podręcznikach, co sugeruje trwały wpływ kontekstów edukacyjnych na preferencje językowe.

Przyszłe badania mogłyby dotyczyć długotrwałych zmian w postawach, uwzględniając ewoluujące wpływy kulturowe i zmiany w preferencjach językowych w czasie oraz zmieniające się role języka angielskiego w Polsce.

Summary in English

This study concentrates on the linguistic attitudes of Polish university students majoring in non-linguistic areas towards British and American accents. The aim of the study is to identify preferences within the cognitive, affective and conative framework of language attitudes. In addition, it explores the participants' experiences with foreign languages, focusing on English, including activities such as watching television habits (including streaming platforms), language learning, stays in English-speaking countries and other efforts to improve their English skills. A study combining a listening experiment and a survey was conducted to determine whether these experiences correlate with attitudes towards English accents, examining factors like accent use in textbooks and the respondents' interest in popular culture.

The respondents were tasked with assessing four English speakers, each representing a different variety of English: Standard British, Standard American, Regional British, and Regional American. The recording of four samples was prepared, employing a mixed-method approach of verbal and matched-guise technique: it employed three speakers of whom one guised two accents. The data was collected for the study with a questionnaire. The questionnaire served the dual purpose of gathering information regarding the respondents' demographic information and experiences with English, as well as of collecting the attitudinal responses in the context of the blended approach mixed-guise experiment. The data was analyzed quantitatively and qualitatively, including sentiment analysis.

Thanks to the findings of this study, it is possible to present the contemporary sociolinguistic status of the English language in Poland. English emerges as the most popular foreign language in Poland, with moderate satisfaction with proficiency levels. Television shows featuring American accents are favoured, contrasting with the prevalence of Standard British English in the textbooks and the recordings which accompany them used in education.

The Standard British English speaker is generally perceived as polite, wealthy, calm, and educated. However, the Regional British English speaker is viewed as less trustworthy and tidy, yet still likeable. The Regional American English speaker is commonly associated with cheerfulness. In contrast, Standard American English is characterized by perceptions of impoliteness, unfriendliness, lack of cheerfulness and overall unlikability. Furthermore, the sentiment analysis of comments highlights a contrast between the more positive perception of

Standard British English and the more negative sentiment directed towards Regional British English.

The study also highlights discrepancies between implicit and explicit attitudes. While the participants favour Standard British English when presented without contextual cues, they explicitly express a preference for American accents, possibly influenced by the exposure to American culture.

It is crucial to emphasize that the differences in the perception of speakers are often minor. Due to this fact, it is also possible that some of the Polish learners of English might be unaware of the distinctions between various English accents or find the variances between British and American accents too subtle to discern while listening to audio material.

Furthermore, the research underscores the significant role of formal education in shaping language attitudes. Despite the exposure to American culture, the textbook accent exposure aligns with the preferences towards British English, which suggests a lasting impact of educational contexts on language preferences.

Future research could explore longitudinal shifts in attitudes, considering evolving cultural influences and the adaptability of language preferences over time as well as the evolving sociolinguistic situation of English in Poland.